



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 612/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 5, Bratislava, a [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Marekom Parom, advokátom, Gagarinova 10/A, Bratislava, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry v konaní sp. zn. ČVS:PPZ-637/NKA-PZ-ZA-2016, postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní sp. zn. VII/I Gv 173/16/1000, postupu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v konaní sp. zn. BB-4T/36/2018 a jeho rozsudku z 25. septembra 2020 a jeho postupu v konaní sp. zn. 4T/5/2024, postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 3To/3/2021 a jeho uzneseníu zo 7. júla 2021 a postupu v konaní sp. zn. 1TdoV/7/2023 a jeho rozsudku z 28. februára 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. septembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom orgánov činných v trestnom konaní a súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia si uplatňujú primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že vyšetrovateľ Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru (ďalej len „NAKA“) uznesením zo 7. marca 2017 v namietanom konaní vzniesol sťažovateľom a ďalším 11 osobám obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania

zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a iné. V priebehu prípravného konania boli sťažovateľom vznesené obvinenia aj za ďalšie trestné činy.

3. Dňa 6. marca 2017 a 7. marca 2017 vyšetrovateľ vykonal rozsiahle domové prehliadky a prehliadky iných priestorov, v rámci ktorých zaistil majetok. Sťažovatelia boli vzatí do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) z 9. marca 2017 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 10. apríla 2017 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Obom sťažovateľom väzba začala plynúť 6. marca 2017.

4. Uznesením sudcu pre prípravné konanie zo 14. septembra 2017 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 26. septembra 2017 bola lehota trvania väzby predĺžená do 6. mája 2018. Ďalším uznesením sudcu pre prípravné konanie z 12. apríla 2018 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 23. apríla 2018 bola lehota trvania väzby sťažovateľom predĺžená do 6. decembra 2018.

5. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) podal 29. októbra 2018 obžalobu na sťažovateľov a iné osoby pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi, pre zločin poškodzovania cudzej veci, pre obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami a pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy, ktorých sa mali dopustiť 11-timi skutkami špecifikovanými v skutkovej vete obžaloby.

6. Špecializovaný súd uznesením z 13. novembra 2018 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 29. novembra 2018 rozhodol o tom, že sťažovatelia sa aj po podaní obžaloby ponechávajú v súdnej väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.

7. Namietaným rozsudkom špecializovaného súdu sp. zn. 4T/36/2018 z 25. septembra 2020 boli sťažovatelia uznaní za vinných a bol im uložený trest odňatia slobody na doživotie. Proti rozsudku špecializovaného súdu podali sťažovatelia odvolanie.

8. Uznesením špecializovaného súdu z 12. februára 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 3. marca 2021 bola celková lehota väzby sťažovateľov predĺžená do 6. septembra 2021.

9. Najvyšší súd namietaným uznesením sp. zn. 3To/3/2021 zo 7. júla 2021 odvolanie sťažovateľov zamietol, v dôsledku čoho rozsudok špecializovaného súdu z 25. septembra 2020 nadobudol právoplatnosť a 7. júla 2021 sťažovatelia z väzby nastúpili do výkonu trestu odňatia slobody.

10. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti v súvisiacej veci sťažovateľov vedenej pod sp. zn. II. ÚS 361/2024 zistil, že sťažovatelia podali prostredníctvom splnomocnenej obhajkyne dovolanie 2. marca 2023, ktoré neskôr doplnili ďalšími podaniami. Konanie o dovolaní bolo na najvyššom súde vedené pod sp. zn. 1TdoV/7/2023.

11. Najvyšší súd na verejnom zasadnutí 28. februára 2024 namietaným rozsudkom sp. zn. 1TdoV/7/2023 podľa § 386 ods. 1 a 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie najvyššieho súdu zo 7. júla 2021 a rozsudok špecializovaného súdu z 25. septembra 2020, pretože bol porušený zákon v neprospech sťažovateľov, a prikázal trestnú vec na prerokovanie a rozhodnutie v inom zložení senátu špecializovaného súdu. Z hľadiska dôvodov tohto rozhodnutia sťažovatelia poukazujú na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 15. februára 2024 vo veci

Krátky proti Slovensku, č. 35025/20, v ktorom ESĽP konštatoval porušenie práva prvého sťažovateľa na prezumpciu nevinu podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru.

12. Najvyšší súd uznesením z 28. februára 2024 opätovne vzal sťažovateľov do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

13. Trestná vec sťažovateľov bola pridelená senátu 4T špecializovaného súdu pod sp. zn. 4T/5/2024 na opätovné prerokovanie a rozhodnutie. Dňa 15. apríla 2024 sa na špecializovanom súde uskutočnilo verejné zasadnutie pre účely predbežného pojednania obžaloby, ktoré vzhľadom na vznesenú námietku zaujatosti sťažovateľov voči predsedníčke senátu JUDr. Ružene Sabovej nezačalo a bolo odročené na neurčito.

14. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Tost/17/2024 z 24. apríla 2024 došlo k vylúčeniu predsedníčky senátu JUDr. Ruženy Sabovej z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sťažovateľov vedenej pod sp. zn. 4T/5/2024. Dňa 25. apríla 2024 došlo k vytvoreniu nového zloženia senátu 4T špecializovaného súdu, resp. prideleniu nového člena senátu.

15. Špecializovaný súd uznesením sp. zn. 4T/5/2024 zo 16. mája 2024 trestnú vec sťažovateľov vedenú pod sp. zn. 4T/5/2024 spojil na spoločné pojednanie a rozhodnutie s trestnou vecou sťažovateľov vedenou pod sp. zn. 18T/10/2024 a následne súd doručil sťažovateľom predvolanie na hlavné pojednávanie s nariadenými termínmi na 29. máj 2024, 3. jún 2024, 2. júl 2024, 26. august 2024, 27. august 2024, 28. august 2024, 23. september 2024 a 24. september 2024.

16. Špecializovaný súd vzhľadom na to, že súdny spis sp. zn. 4T/5/2024 sa nachádzal na najvyššom súde, zrušil hlavné pojednávanie nariadené na 29. máj 2024, 3. jún 2024, 2. júl 2024, 26. august 2024, 27. august 2024 a 28. august 2024.

17. Sťažovatelia tvrdia, že vyšetrovateľ NAKA, prokurátor špeciálnej prokuratúry, špecializovaný súd a najvyšší súd nekonajú s osobitnou starostlivosťou plynule, keď od vznesenia obvinenia 7. marca 2017 trestná vec nebola stále právoplatne skončená. Napriek uplynutiu viac ako 7 rokov a 5 mesiacov od vznesenia obvinenia trestná vec sa stále nachádza v úplnom počiatku súdneho konania.

18. Zásadných prietáhov vo veci v trvaní viac ako 5 rokov sa podľa sťažovateľov dopustil špecializovaný súd a najvyšší súd, keď ich meritórne rozhodnutia odsudzujúce sťažovateľov boli dovolacím súdom zrušené a trestná vec prikázaná na opätovné prerokovanie a rozhodnutie inému (nezaujatému) senátu špecializovaného súdu. Prietahy v trvaní 6 mesiacov vznikli aj v obnovenom súdnom konaní procesným pochybením predsedníčky senátu JUDr. Ruženy Sabovej, ktoré vyústilo do jej vylúčenia z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci, resp. neefektívnym konaním špecializovaného súdu, ktorý dosiaľ nevykonal žiadne relevantné úkony, ktoré by viedli k ukončeniu trestnej veci.

19. Spojenie predmetnej trestnej veci na spoločné pojednanie a rozhodnutie s ďalšou rozsiahlou trestnou vecou, ktorú sprevádzajú rovnako značné prietahy, podľa sťažovateľov nenaznačuje, že by špecializovaný súd rešpektoval právo sťažovateľov na pojednanie veci v primeranej lehote.

20. Orgány činné v trestnom konaní vzhľadom na väzobné stíhanie sťažovateľov a zaistenie majetku nekonali prednostne a urýchlene bez zbytočných prietáhov. Postup špecializovaného súdu

považujú za neefektívny a nesústredený, ktorý nevedie k odstráneniu právnej neistoty, resp. ukončeniu trestnej veci.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

22. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

23. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019).

24. Predmetom napadnutého konania je obvinenie, resp. obžaloba sťažovateľov pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi, zločin poškodzovania cudzej veci, obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami a obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy, ktorých sa mali sťažovatelia dopustiť 11-timi skutkami špecifikovanými v skutkovej vete obžaloby. Pri posudzovaní namietaných prieťahov v konaní je potrebné prihliadnuť na zjavnú skutkovú zložitost' veci, kedy orgány činné v trestnom konaní preskúmavajú, konajú a rozhodujú o rozsiahlej trestnej činnosti, z ktorej boli sťažovatelia obžalovaní spolu s ďalšími osobami, čo si vyžaduje preštudovanie značného spisového materiálu a vykonanie rozsiahleho dokazovania. Skutková zložitost' veci mala nepochybne vplyv na trvanie prípravného konania, ako aj konania pred súdom.

25. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v konaní, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne

zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní k zbytočným priet'ahom.

26. Ústavný súd ďalej hodnotil postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v konaní.

27. Argumentácia s'ťažovateľov v časti ústavnej s'ťažnosti smerujúcej proti postupu vyšetrovateľa a špeciálnej prokuratúry je založená len na všeobecných tvrdeniach bez uvedenia konkrétnych skutočností nasvedčujúcich negatívne materiálnemu dopadu na osoby s'ťažovateľov a ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. S'ťažovatelia nijako nekonkretizovali prípadné obdobia nečinnosti vyšetrovateľa a špeciálnej prokuratúry, nedefinovali, v čom mala spočívať alebo ako sa prejavila pomalosť či neefektívnosť vyšetrovania. Z ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že od vznesenia obvinenia s'ťažovateľom 7. marca 2017 do podania obžaloby na špecializovanom súde 29. októbra 2018 uplynulo 19 mesiacov. Takáto dĺžka prípravného konania v predmetnej veci s'ťažovateľov v trvaní 19 mesiacov sa aj vzhľadom na už uvedenú skutkovú zložitnosť nejaví ako neprimerane dlhá a dĺžka konania označených orgánov činných v trestnom konaní v okolnostiach veci nevykazuje možnú nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by bolo možné vysloviť porušenie s'ťažovateľom označených práv.

28. Špecializovaný súd v trestnej veci s'ťažovateľov z hľadiska preskúmvanej dĺžky konania postupoval tak, že od podania obžaloby 29. októbra 2018 do rozhodnutia vo veci rozsudkom 25. septembra 2020 uplynuli necelé 2 roky. Najvyšší súd ako súd odvolací o 9 mesiacov neskôr 7. júla 2021 potvrdil s'ťažovateľmi napadnutý rozsudok prvostupňového súdu uznesením o zamietnutí podaného odvolania. Celkovo teda konanie od vznesenia obvinenia 7. marca 2017 do právoplatného ukončenia trestného konania uznesením najvyššieho súdu zo 7. júla 2021 trvalo necelých 4 a pol roka.

29. Ďalšie obdobie od rozhodnutia najvyššieho súdu o odvolaní od 7. júla 2021 až do podania dovolania s'ťažovateľmi 2. marca 2023 v trvaní vyše 1 a pol roka z objektívnych dôvodov nemožno pričítať ako nečinnosť súdov, keďže moment iniciovania dovolacieho konania bol v plnej kompetencii samotných s'ťažovateľov.

30. Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodoval necelý rok, keď 28. februára 2024 rozsudkom zrušil uznesenie najvyššieho súdu o odvolaní, ako aj tomuto predchádzajúci rozsudok špecializovaného súdu. V ďalšom konaní súdy postupovali relatívne plynule, bolo potrebné vysporiadať sa s predloženou námietkou zaujatosti predsedníčky senátu, ktorá bola 24. apríla 2024 vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania vo veci s'ťažovateľov, vec bola uznesením zo 16. mája 2024 spojená s inou súvisiacou trestnou vecou na spoločné prejednanie a rozhodnutie a špecializovaný súd nariadil termíny hlavných pojednávaní, ktoré však boli napokon zrušené. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že v konaní o ústavnej s'ťažnosti vo veci namietaných priet'ahov môže preskúmavať len doterajší priebeh konania orgánov činných v trestnom konaní a súdov, nie posudzovať možné dôsledky uznesenia o spojení preskúmvanej trestnej veci s'ťažovateľov s inou trestnou vecou z hľadiska budúcej možnej dĺžky trvania konania.

31. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že celkovo trestné konanie s'ťažovateľov trvá viac ako 7 rokov. Takúto dĺžku konania nemožno považovať za neprimeranú najmä vzhľadom na skutočnosť, že (i) posudzovaná dĺžka konania zahŕňala postup orgánov činných v trestnom

konaní od vznesenia obvinenia vrátane prípravného konania a konania na troch stupňoch súdov v skutkovo zložitej veci, (ii) primárnym dôvodom dĺžky napadnutého konania bola skutková zložitosť veci a (iii) v období v trvaní 1 a pol roka z dôvodu neskoršieho podania dovolania sťažovateľmi súdy vzhľadom na právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa nemali reálne o čom konať a rozhodovať a toto obdobie nemožno posúdiť ako nečinnosť súdov.

32. Ústavný súd po preskúmaní namietaného postupu orgánov činných v trestnom konaní nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

33. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

34. K sťažovateľmi namietanému porušeniu základných práv namietaným rozsudkom špecializovaného súdu z 25. septembra 2020, uznesením najvyššieho súdu zo 7. júla 2021 a rozsudkom najvyššieho súdu z 28. februára 2024 ústavný súd poznamenáva, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti neuviedli žiadnu argumentáciu, v čom vidia tvrdené porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote týmito rozhodnutiami. Ústavný súd vzhľadom na nedostatok relevantnej súvislosti medzi označenými rozhodnutiami súdov a označeným základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu